

Obsah

Poděkování — 10

Předmluva — 12

1. Příroda a lidská kultura — 15

Příroda, artefakty a lidský svět — 17

O zvířatech, rostlinách a lidech — 19

To bylo tenkrát, když spolu pejsek, kočička
a člověk poprvé hospodařili... — 20

Pšenice otrokářka — 25

2. Domov ve vědomí prvních zemědělců — 41

Jihovýchodní Anatolie, kolébka obilnářství — 47

Domus vs. Agrios — 51

Genealogie a relikvie předků — 52

Jericho, zrození kultu předků — 53

Çatalhöyük, snoubení posvátného a profánního — 56

3. Neolitická **®**evoluce? — 63

Neolitizace Evropy a indoevropská otázka — 68

Starousedlíci a kolonisté — 70

Neolitická kolonizace a dračí setba — 71

Rodiny a zdraví prvních evropských zemědělců — 75

Domy živých — 80

Stavba domů — 83

Orientace domů — 86

Interiéry domů a jejich zařízení — 87

Domy mrtvých — 91

Obytné areály, jejich struktura a vývoj — 94

Půda jako zdroj obživy prvních zemědělců — 96

Eneolit, věk okouzlení mědí — 101

Proměny v sídlení a hospodářství — 104

Vzezření, oděv a móda — 105

První Evropané

Oradlo a dobytčí potah — 107

Koloběh prvků v zemědělské půdě, degradace, regenerace a otázka hnojení — 109

Keramika na sídlištích prvních zemědělců — 111

Zemědělské nástroje — 112

4. Na počátku bylo pivo — 115

Pivo a počátky zemědělství a keramiky — 117

Domestikované pivovarské kvasnice — 117

Středoevropský keramický komplex a ceremoniální pití piva — 119

Pivo a společenská prestiž — 123

Genderová pravidla pití piva — 126

Znali svou míru? — 128

Ceremoniální pití — 128

Hostiny předků – společenský fenomén picích slavností — 130

Tradice evropského pijáctví — 132

5. Nejen sůl nad zlato — 137

Pro zrnko soli — 139

Další surovinové zdroje v pravěku — 142

Suroviny a exotika — 143

Slunce zakleté v kameni — 146

Kolo, vůz a dálkový obchod — 148

6. Mléčná revoluce — 153

Laktázová perzistence — 154

Máslo slatinné – historie výroby dávné evropské pochoutky — 158

Máslové dobrodružství správce Weinzettela — 161

Experiment se slatinným máslem — 162

Oběť božské hroudy — 165

7. Víra, monumenty a arény předků — 169

Kult předků, ženské idoly a svatyně v kruhu — 170

Symboly stád, slunce a mužnosti — 175

Odhalujeme neviditelné — 177

Obsah

- Posvátné a profánní — 180
Obří lokality tripolské kultury na západní Ukrajině — 182
Jin-jang a vztahy s Dálným východem — 187
Mytický čas předků — 188
Mytický čas v domech mrtvých — 189
Čas předků a rudimentální symboly — 192
Rituální krajina a česká Stonehenge — 194
Proč dlouhé mohyly vznikaly právě
v krajině pod Řípem a k čemu sloužily? — 200
Pověsti a realita — 215
- 8. Posvátné hory, řeky a stromy — 219**
U Veliké řeky — 220
Posvátné hory v kulturách světa — 227
Magické nitro – mýtus dutých hor — 229
Posvátné hory jako přírodní svatyně
a brány do podsvětí — 232
Posvátné stromy — 235
- 9. Civilizace a epidemie — 239**
Historie globálních pandemií — 243
Nákaza, regenerace a vina — 245
Nebyl jen mor — 247
Žloutenka typu B nebyla jen nemoc zemědělců — 248
Pandemické vyhlídky lidstva — 249
- 10. Doba válečníků — 253**
Příběh jedné dýky úvodem — 254
Zrození zbraní a válečnictví — 257
Rituální válečnictví a sport — 260
Ikonické zbraně jako symboly — 265
Odstrašení hrozbou hromadného ničení – zbraně virtuální
a symbolické — 268
Hrozba jaderného holocaustu — 270
- 11. Gender, hroby a amazonky — 273**
Genderové kódování pravěké keramiky — 274

První Evropané

- Svět v geometrické perspektivě — 276
- Genderové označení nádob — 281
- Společnost, pohřební rítus a hmotná kultura ve 3. tisíciletí před Kristem — 282
- Zemřelí hledí k východu — 285
- Gender a amazonky — 289
- Muži-ženy se šňůrovou keramikou? — 295
- Pravěká perspektiva genderu současnosti — 296

12. Energie předků — 301

- Pravěká paliva a energetika — 302
- Dlouhodobá konzervace potravin — 304
- Prestiž a energie v kovu — 306
- Na cestě k plátlům — 307

13. Co z nás dělá Evropany — 311

- Evropská krajina — 312
- Obživa — 313
- Chléb, mléko a alkohol — 315
- Vzezření, jazyky a genetika — 317
- Společnost a pojetí svobody — 324
- Symboly a víra — 325

Výklad pojmů — 331

Archeologická chronologie neolitu a eneolitu Čech — 335

Literatura — 337

Rejstřík — 353